

Gods Grond - uitdaging

1.

Eén van de **drie grote uitdagingen** voor de kerk vandaag is, volgens mij: leven in het ritme van de Schepper, wat ook zorg voor de schepping inhoudt. Het gaat hier om het besef dat we altijd op Gods Grond leven. In meerdere blogs wil ik aan het besef werken dat wij een onderdeelje zijn van een groot samenhangend systeem dat 'aarde' heet. Vervolgens probeer ik te beschrijven hoe het christelijk geloof een krachtige en hoopgevende houding aanmoedigt om op aarde te leven.

Kijk 's goed naar deze foto. Vind je vast niet zo bijzonder. Wij zijn dit soort foto's wel gewend. Maar deze foto geeft een heel bijzonder moment aan.... Op kerstavond, 24 december 1968, cirkelden drie astronauten in hun Apollo 8-capsule om de maan. Op een gegeven moment kwamen ze achter de maan vandaan en zagen de aarde naast het maanoppervlak. Eén van de astronauten riep het uit: "Moet je nu eens kijken. De aarde komt op!" Toen werd deze foto gemaakt.

Een week later verscheen deze kleurenfoto op de voorpagina van alle belangrijke kranten en tijdschriften. Miljoenen mensen keken voor de allereerste keer naar onze eigen planeet. Een magisch moment: *dit was de eerste keer, zolang de aarde bestaat, dat mensen op aarde van een afstand naar hun eigen planeet zaten te kijken.* Volgens Westbroek zette dit de belangrijkste ontwikkeling in ons zonnestel in gang: de bewustwording van de planeet aarde.¹

Wat valt die aarde op in de donkere ruimte: een zacht gekleurde aarde naast het kale maanlandschap. Astronaut Borgman schrijft later:

Ik keek toevallig uit een van de nog beschikbare raampjes, precies op het moment dat de aarde boven de horizon van de maan verscheen. Het was het mooiste, aangrijpendste beeld van mijn leven, dat een stroom van nostalgie, van gewoon heimwee in me losmaakte. De aarde was het enige ding in de ruimte dat kleur had. Al het andere was zwart of wit, maar de aarde niet. Hij was vooral blauw, zacht en vredig, met de continenten in rossig bruin. En steeds de witte wolken, als lange wattenslierten uitgespreid over die immense bol (aangehaald in [Westbroek](#), 119-120).

---

¹ Peter Westbroek, *De ontdekking van de aarde. Het grote verhaal van een kleine planeet* (2013). Pg. 7

De aarde is echt een unieke bol! Voor zover nu bekend is het het enige hemellichaam in het zonnestelsel waar vloeibaar water in grote hoeveelheden aan het oppervlak voorkomt. Dit helpt je ook te beseffen hoe kwetsbaar onze planeet is. Wubbo Ockels, een nederlandse astronaut, heeft dat gevoeld, toen hij vanuit de ruimte de aarde zag. Het bepaalde daarna zijn levensroeping op aarde.

"Je denkt: de ruimte is niks. Waardeloos en levensgevaarlijk. Maar die ene aarde daarginds, daar leeft alles op. Het enige dat die aarde beschermt is dat dunne laagje blauwe lucht dat er omheen zit." (Wubbo Ockels in Trouw).²

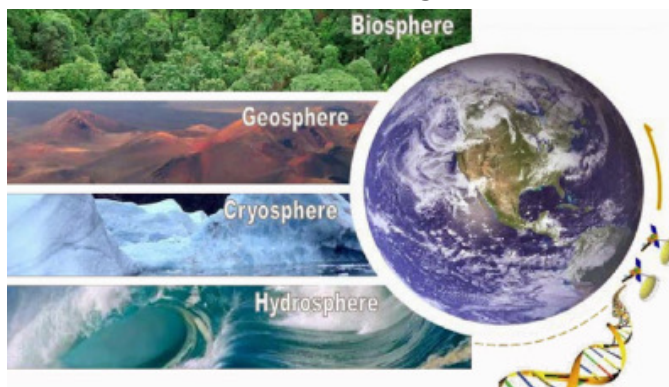

2

Die opmerking van Wubbo Ockels kwam sterk bij me binnen: "... die ene aarde daarginds, daar leeft alles op. Het enige dat die aarde beschermt is dat dunne laagje blauwe lucht dat eromheen zit." Het roept diepe verwondering op voor onze planeet, maar het laat me ook schrikken.

Verwondering

De aarde leeft. En niet zomaar een allegaartje van levende wezens die naast of tussen elkaar leven, maar alles hangt met alles samen! Waar je ook op aarde komt, je hebt

altijd te maken met de vaste grond onder onze voeten, de oceanen, de lucht en leven om je heen. Al die onderdelen werken op elkaar in. Alles wat leeft komt met elkaar in aanraking omdat het dezelfde lucht, hetzelfde water, hetzelfde voedsel en dezelfde energie aan elkaar doorgeeft.

Van DNA en eiwitten, cellen, dieren, planten, mensen tot hele ecosystemen... het werkt allemaal op elkaar in. Wat wij ook doen, we kunnen niet zonder energie, grondstoffen, water, lucht, leven. Zo'n kort stukje kan het nooit goed uitdrukken, maar wat zit het knap in elkaar! Dat roept verwondering en ontzag op.

² <https://www.trouw.nl/home/wubbo-ockels-ik-ben-astronaut-van-ruimteschip-aarde~a7fd33a6/>

Schrik

Tegelijk kan je ook schrikken, als je hier langer over doordenkt: op die ene aarde leeft alles. Je kan er niet vanaf stappen. Er zijn ook grenzen. De wereldbevolking groeit op deze aardbol, ze nemen meer ruimte in. Ondertussen doen al die mensen een steeds groter beroep op de natuurlijke voorraden van grondstoffen en brandstoffen.

Maar die kunnen uitgeput raken! Verder worden we ons steeds meer bewust van klimaatverandering overal op aarde, de zeespiegel stijgt, epidemieën grijpen razendsnel wereldwijd om zich heen. Allemaal problemen waar vroeger niemand bij stilstond, maar die nu 'hot' zijn. Dat is bedreigend!

De mens?

Welke rol spelen wij, mensen, hierin? We benadrukken graag de unieke positie van de mens op deze wereld. Ook christenen grijpen dat al gauw aan, met de bijbel in de hand. Daar komen we nog wel op. Maar het kan hier geen kwaad om ook te benadrukken dat wij mensen 'maar' een stukje schepping zijn. Vanuit de ruimte gezien, alles bij elkaar genomen, zijn wij maar een klein schakeltje. "God, de HEER, vormde de mens uit stof, uit aarde..." (Genesis 2:7) De aarde behoort ons niet toe; wij behoren de aarde toe. Dit is Gods grond!

Maar dat we dit zo kunnen zeggen, van een afstandje er naar kunnen kijken en erover nadenken, geeft wel aan dat wij een apart stukje aarde zijn: aardbewoners met een eigen verantwoordelijkheid voor deze aarde! Daarover een volgende keer meer... *Zolang we het idee koesterden van een onbeperkte toestroom van grondstoffen, konden we proberen deze plek naar eigen welbevinden in te richten. Maar nu, vanuit de ruimte gezien, werd de mensheid een bijna onzichtbaar, ongetemd monster, een bedreiging voor deze unieke oase in de ruimte. (Westbroek, 129-130)*

3

A.

Of je nou atheïst, moslim, christen bent, of van wat voor levensbeschouwing nog meer je kan zijn, ik denk dat we het behoorlijk met elkaar eens zijn over wat ik in de vorige twee blogs geschreven heb: de aarde is wondermooi, maar staat ook onder druk! Daarbij zijn de problemen wereldomvattend: niet alleen het leven van mensen wordt bedreigd, ook hele ecosystemen worden bedreigd. De hele aarde staat onder druk.

Daarin speelt de mens een grote rol. Met al onze techniek kunnen we machtig veel bereiken. Tegelijk wordt het aan alle kanten duidelijk dat we met die macht ook de aarde plunderen en uitputten. *“Het modernisme eigent zich de aarde toe, zuigt hem leeg om zelf almaar verder op te kunnen zwellen”* (Wetsbroek, 131). Ook de **waarschuwing van de paus** past helemaal in deze lijn: *“Nooit hebben wij ons gemeenschappelijk huis (de aarde) zo mishandeld en beschadigd als in de laatste twee eeuwen.”*³

B.

Waar gaat het heen? is dan de vraag. Hoe ziet de toekomst van de aarde eruit, als de aarde zo onder druk staat? Hier komen we op belangrijke vragen, die verder gaan dan kijken naar wetenschappelijke feiten. Met deze vragen over de toekomst van de aarde komen we op levensbeschouwelijk terrein.

Vanuit alle verzamelde wetenschappelijke informatie, probeert Westbroek de toekomst in te turen, maar ziet geen vastgesteld doel waar alle ontwikkelingen zullen uitkomen. *“Altijd zullen er weer nieuwe problemen opduiken die de voortgang belemmeren. Er is geen einde aan de geschiedenis; het blijft altijd modderen”* (Westbroek, 287). *“De toestand zal nooit paradijselijk zijn, want de spiraal van vernietiging en opbouw... zal geen einde nemen”* (Westbroek, 301). Volgens Westbroek zal de aarde zichzelf steeds weer corrigeren en een hernieuwde toestand innemen.

Ik snap Westbroek heel goed. Als je vanuit je menselijke vermogens (3D) vooruit probeert te turen, is dit een conclusie die je je goed kan voorstellen. Tegelijk gaat het juist hier bij mij kriebelen! We hebben het hier niet meer over feiten, maar over levensbeschouwing. En dan gaat er bij mij toch ook een vierde dimensie meezingen: ik volg Jezus, die een toekomstplaatje opent van een nieuwe hemel en aarde. Dit is voor mij geen blinde gok, maar een gegrond geloof.

C.

Juist als ik me verdiep in Jezus en zijn achtergrond, kom ik de Schepper tegen, die deze wereld gewild heeft (ook al blijven er heel veel vragen open staan over het proces van deze aarde). Deze *ontdekking van de Schepper van de aarde* geeft nog meer diepte in het kijken naar deze wereld:

- Het geeft een aanwijzing waarom dat paradijselijke er nu nog niet is: deze aarde is nog veel dieper verstoord dan je denkt, met name door de hoogmoed van die bijzondere schepping – de mens. Dat inzien maakt je bescheiden.
- Het ontdekken van de Schepper maakt hoop wakker: de ‘spiraal van

---

³ <https://www.youtube.com/watch?v=FNbXjgjnD8>

vernietiging en opbouw' is geen blinde macht, maar heeft z'n grenzen. De uitkomst is een paradijselijke nieuwe hemel en aarde.

- Het ontdekken van de Schepper maakt niet onverschillig in het omgaan met de aarde. Juist het omgekeerde: ook al zullen wij geen paradijs scheppen, zorgvuldig omgaan met deze aarde is waardevol, omdat er hoop is voor deze wereld. Leven in het ritme van de Schepper doet ertoe!

*Maar als God zijn geschapen wereld van ruimte, tijd en materie niet wil afschrijven, maar echt wil verlossen, dan komen we voor de volgende vraag te staan: hoe zou het zijn om die verlossing, die genezing en transformatie hier en nu al te vieren, en zodoende op gepaste wijze naar Gods uiteindelijke plan toe te leven?*⁴

4

Ik start met deze foto van een kindje. Om met een beeld te vangen dat onze wereld kapot is. Ik noem dit kindje maar even Seth. Bij dit beeld van Seth moet ik aan armoede denken. Seth lijkt ondervoed en uitgedroogd. Seth zit in een gebroken bak: Het lijkt erop dat hij als kind wil blijven spelen, hoe ellendig ook zijn toestand. Zijn armoede komt doordat het oneerlijk verdeeld is. Machtigen en rijken trekken geld en voedsel naar zich toe. Seth's

ouders moeten het doen met een karig kostje. Achter die armoede gaat dus uitbuiting schuil. En die uitbuiting kan zomaar te maken hebben met het klimaat: ruziën om de vruchtbare stukjes grond tussen grote uitgedroogde gebieden. Oorlogen worden erom uit gevochten. Misschien is deze foto van Seth wel genomen in een vluchtelingenkamp: samen met zijn familie is hij op de vlucht geslagen vanwege alle geweld.

Zie je Seth een beetje voor je? Een kapot leven, al heel jong. Hij staat even model voor de toestand van onze wereld. Dat kan ver weg zijn, maar het kan ook heel dichtbij je zijn. Neem gerust je eigen plaatje in gedachten, misschien wel jezelf? We leven in een kapotte wereld. Daar zijn we het allemaal wel over eens. We voelen ons allemaal ongetwijfeld geraakt hierdoor, van welke religie we ook zijn. *Welk verschil maakt het nu voor mij, als leerling van Jezus, dat ik uitga van de Schepper van deze aarde? Als ik begin bij de Schepper van deze aarde, zie ik drie belangrijke overtuigingen, die ik kort schets:*

---

⁴ Tom Wright, *Verrast door hoop* (2010). Pg. 217

1. God kiest voor deze wereld... dat maakt deze wereld kostbaar

Waarom zou de Schepper betrokken willen blijven bij zo'n kapotte aarde?! Omdat deze aarde allereerst Gods eigen handwerk is! Daarom heet hij de Schepper. Hij heeft deze wereld liefdevol gewild en gemaakt. Het draagt een goddelijk merk, wat door niets of niemand er af is te wrikken, hoe groot de kwade machten ook zijn!

Daarmee heeft alles wat bestaat – bomen, planten, dieren, mensen, grondstoffen, enz.... – een diepe waarde. Hoe verfrommelt, hoe weerzinwekkend, hoe uitzichtloos het leven er ook uit kan zien, als je als Seth bent of kijkt naar de situatie van Seth... God kiest voor deze aarde, voor Seth. Dat maakt alles kostbaar en geeft kwaliteit van leven. We staan op kostbare heilige grond!

Daarom is er niets wat geen goede zorg en respect verdient! Te beginnen bij mezelf, op mijn leefplekje op deze aardbol, met de mensen waar ik mee leef en werk, de spullen, de tuin. Deze houding inoefenen werkt armoede en uitbuiting tegen en geeft ruimte aan het leven.

2. Aan de hand van de Schépper is het leven goed... dat maakt deze wereld kwetsbaar

De Schepper blijft de bron van leven voor alles wat leeft. Zonder verbinding met Hem zal deze aarde dus nooit tot volle bloei kunnen komen. Hier zit volgens mij de diepste oorzaak van een kapotte wereld: de band met de Schepper is diep verstoord.

Dan voel ik ineens hoe kwetsbaar deze wereld is! Zonder besef van de Schepper vliegen we uit de bocht. Wij, mensen, hebben veel macht gekregen om in te zetten voor het samen leven in deze wereld. Tegelijk ben ik een vreselijk afhankelijk wezen, die zonder de band met mijn Schepper aan de haal gaat met die macht.

Dat vraagt van mij dus kwetsbaar leven: verdiepen en oefenen in het kennen van de Schepper is een levenszaak! Ik moet leren leven in het ritme van de Schepper. Dat is heilzaam. En daarin dan ook anderen zicht geven op deze Schepper. Zo kunnen we samen groeien in een leven van sjaloom middenin Gods wereld. (Dit vraagt dus om uitdaging 1: Gods Gezicht...)

3. Jezus redt deze wereld... dat geeft deze wereld krachtige hoop

Als ik de weg van de Schepper volg, is wel duidelijk dat Hij Jezus naar voren schuift op Gods grond. Aan Jezus zie je alles wat God belichaamt. In zijn hele optreden op het stukje aarde in de eerste eeuw proef je hoe het goede leven doorbreekt. Jezus genas zieken, doden werden weer levend, geen macht was tegen Hem opgewassen. Zelfs natuurkrachten volgden zijn bevel. Bij Jezus vindt je de band met de Schepper terug.

Bij Jezus vind je een bovenmenselijke maat: Hij demonstreert dat Hij het leven kan vernieuwen en belooft dat wereldwijd te gaan doen. Dat zal gebeuren, als Hij weer op aarde verschijnt. Dit is meer dan een onzekere droom, als ik me verdiep in het sterven en opstaan van Jezus en de aardverschuiving die dat teweeg heeft gebracht in deze wereld. Alles lijkt erop te wijzen, dat het onvoorstelbare is gebeurd: Jezus is door de dood heen gebroken.

Dit uitzicht maakt een krachtige hoop wakker voor een kapotte wereld: het is niet eindeloos en hopeloos. Het houdt een keer op! Dat wekt ontspanning en liefde op, want ik kan en ik hoef deze wereld niet te redden. Maar het geeft het leven zin om hoopvol te leven en liefdevol te zorgen voor Gods schepping.

5 (samenvattend)

1. Ik ben op zoek naar...

...het besef dat ik maar een klein schakeltje ben in de grote schepping.

2. Ik liet me uitdagen door...

...Peter Westbroek, met zijn boek "De ontdekking van de aarde". Als geoloog weet hij heel veel van de grond.

3. Ik heb geleerd dat...

...de aarde een groot samenhangend 'systeem' is, waar atmosfeer, hydrosfeer, geosfeer en biosfeer op elkaar inwerken. Alles hangt met alles samen.

4. Ik miste wel...

...dat er geen rekening werd gehouden met de Schepper van de aarde. Bij Westbroek is het een gesloten systeem. Als ik uitga van de Schepper van de aarde, wordt dat systeem nog meer een kostbaar wonder, wat onze volle zorg verdient.

5. Ik wil blijven oefenen in...

- ...het besef dat ik schepsel ben en de houding van leven ín het ritme van de Schepper
- ...'mindfulness', omdat "het een tegenwicht vormt tegen onze cultureel bepaalde neiging tot controleren en onderwerpen van de natuur, in plaats van het gegeven te eerbiedigen dat wij er deel van uitmaken" (Jon Kabat-Zinn, *Waar je ook gaat daar ben je*, pg. 23).⁵
- ...een beginner zijn, die nog zoveel kan leren over hoe rijk de wereld is.

⁵ <https://www.bol.com/nl/p/waar-je-ook-gaat-daar-ben-je/1001004011833304/>

*Leer ons de waarde van elk ding te zien,
zodat wij vol verwondering tot bezinning komen
en gaan inzien dat wij,
op onze weg naar uw oneindig licht,
diepgaand verbonden zijn met alle schepselen.
(Uit: een gebed voor onze aarde – Laudato si. Via Jos Douma)⁶*

Leestips:

- *Duizendmaal dank*, van Ann Voskamp ⁷
- *From Nature to Creation. A Christian Vision for Understanding and Loving Our World*, van Norman Wirzba. ⁸ – dit pittige engelse boekje heeft mijn kijk op de wereld als schepping enorm gevormd!
- *Heerlijk anoniem leven* ⁹

---

⁶ <http://www.levenindekerk.nl/2015/06/20/laudato-si-bidden-met-franciscus-nederlandse-vertaling/>

⁷ <http://duizendmaaldank.nl/duizendmaal-dank-boek/>

⁸ <https://www.amazon.com/Nature-Creation-Christian-Understanding-Postmodern/dp/080109593X>

⁹ <https://bibtheol.wordpress.com/2013/03/20/heerlijk-anoniem-leven/>